

Postabontás plusz

Tisztelt Olvasóink! Örömről nagyon megnőtt a szerkesztőségünkbe küldött olvasói levelek száma. Ezért a jövőben – alkalmanként – a Kapcsolatok hasábjain kívül, lapunk más oldalán is olvashatják a hozzánk eljuttatott írásokat. (A szerk.)

Kiáltás egy házért

Szeged egyáltalán nem dűskál a műemlékekben, s most mégis azt halljuk, Bálint Sándor lakóházát dobra verik, talán le is bontják. Nem fáj senkinek.

A nagy árvíz óta gyökeret vert kultikus emlékhelyek, úgy látszik, nem fontosak sem a város vezetésének, sem a polgároknak, pedig egy település gerincét, szellemiségét, a védett és becsült, pénzzel nem mérhető tárgyak és relikviák jelentik. Angliában szépen megtervezett, egységes tábla kerül arra a házra, ahol egy nagy alkotó lakott, legyen az író, zenész vagy más művész. Így tartják számon és becsülik a múltat. A külföldinek is tanulságos egy városnéző séta, amikor felnéz a falra és ott táblát látva már tudja, hogy jelentős alkotó lakott ott. A spanyolok kormánybiztos neveztek ki műemlékeik védelmére, s például a Kanári-szigeteken kötelező a zöld vagy a kék szín használata az épületeken, s csak földszintes házakat engednek emelni, hogy ezzel is megőrizze a sziget sajátos, a nagy földrengés utáni stílusát.

Folytathatjuk a sort, az írek James Joyce emléket elevenen őrzik. Az új szlovák állam is öntudatosan hirdeti, hogy Andy Warhol Szlovákiából származott, a popművész családja házából múzeumot hoztak létre. Az, hogy Bálint Sándor házáról ilyen hamar döntés született, sajnos negatív döntés, elkészt, mert így enyészik el a város önbecsülése. Kár!

KASS JÁNOS KOSSUTH-DÍJAS GRAFIKUSMŰVÉSZ,
SZEGED VÁROS DÍSZPOLGÁRA

Búcsújáró hely lehetne

Szülőház. Szent helye mindenkinek, aki megteremtődött. Leginkább a táj lelkévé lelkezett Bálint Sándor bátyánk háza nagy érték, és búcsújáró helye lehetne a szegedieknek. Szép lenne megőrizni. Örökölni hagyni, megferedni szellemi sugárzásában, egykorvalóságában.

Félre minden misztikummal. Szent kötelességünk lehetne. A város történelme kíméletlenül elporlasztotta egykor való kegyeleti helyeinket, egy-két objektum kivételével. Foglal, körömmel ragaszkodni, akár húsz portát adni az ominózus házért! Nagy kötelességünk az is, hogy a Szegedi Szótárát megújazzuk, kiadatlan köteteket közkinccsé tegyük, sírját zárándokhelyé tegyük. Nekünk nagyon szaporán kell a lábunkat szedni, hogy a táj lelkével szembeni adósságunkat, szépen, rendre letörlesszgeszük, élő, eleven emlékezetét glóriába foglalva naponta istapoljuk. Bőcsüljük, mivel e végből nem valami sokkal dicsekedhet a város.

Tudunk szakszervezeti székházakra, pártházakra eredményesen gyűjteni, tégláról téglára. Bálint Sándor házára is gyűjthetnénk!

TÓTH BÉLA, SZEGED

Egy faforgács üzenete

Régi, nyilván megalapozott, mára legendává vált mondás szerint a férfiakat akkor tudjuk igazán becsülni, amikor már nincsenek közöttünk. S ekkor idézódik fel bennünk egy idős tápai ember mondata: „Möglásd, némelyik asszony azt a forgácsot is mögcsokolná, amelyiket az ura faragott, amikor a kapanyelet készítette.”

Bálint Sándor élete folyamán mindvégig aranyforgácsokat hagyott maga után, amikor a város népeletének bármely területén kutatva, műveit formálgatta kötetekbe. Ma már minden szegedinek tudnia illeik, hogy ki volt Ő. Rajtunk keresztül is továbbtődik nemes híre.

A gondviselés Szegednek ajándékozta őt és annak legarchaikusabb részén, az alsóvárosi Pálfi utca 72.-ben született és élte élete világra figyelő első szakaszát. Ez a ház, amelyből elindult szülőhelye és a szegedi nagy táj kutatására, megismerésére – amelyben megszülettek első tudományos és ismeretterjesztő művei –, most életveszélyben van.

Biztos vagyok abban, hogy az értelem ez esetben magától értetődő természetességgel kerekedik fölül. Bálint Sándor szülőháza örökfenyű jel kell maradjon! Hiszem és hisszük, hogy e pártatlan értékű ereklye méltó helyéül szolgál mint emlékház és mint kiemelt jelentőségű, Bálint Sándor életét és munkásságát fölvidéző kutatóhely, amelynek lerombolását mindenki elutasítja, megmaradásáért viszont egyként megküzdünk. Számos példa jelzi teendőnkét ez ügyben. Ez a legkevesebb, amit mi szegediek – akár adományozással is – megtehetünk. Bízunk ezen „szent” ügyet a gondviselésre, amely már oly sokszor irányította az értelmet, a jó, a helyes és a bölcs szellemiséget a megmentő cselekedetre. Adja Isten, hogy a törekvésünk föltétlenül elérje célját!

IFIJ. LELE JÓZSEF NÉPRAJZKUTATÓ

Tisztelet a nagy elődöknek

Megkezdtek Bálint Sándor szülőházának bontását

Fotó: Miskolczi Róbert

Azt írta Juhász Gyula 1927-ben Móra Ferenc ezeregy élete című jubileumi köszöntőjében: „A szülőház, amelytől Móra Ferenc a középiskola után búcsút vett, ma már csak emlékekben él. Lebontották, mint ahogy nálunk általában a nemzeti sportok közé tartozik a költők szülőházának lebontása. Pindaroszt még az ellenség is megkímélte, de nálunk félnek tőle, hogy a példa vonz, és még egy költőnek kedve támad, hogy megszülessék benne. Könnyű volt Tömörkény Istvánnak – mondogatta egy szegedi poéta, amikor Dugonics András szülőházának lebontása után az övére került a sor – Tömörkény a ceglédi állomáson született. Az állomásokat pedig bajosabb lebontani.”

Utóbb kiderült, hogy Móra Ferenc nem a Daru utcában született Félegyházán, hanem a Szarvas utcában, s az a házacskó véletlenül átvészelt a századokat: ma emlékház, a Móra életútját bemutató kiállítással. Az a költő pedig, akinek szülőházát 1926-ban az eltűnt Ipar utcában lebontották, s amelyről az ott többször megforduló Babits Mihály emlékezett nosztalgiával, maga Juhász Gyula. Dugonics András szülőháza helyén a maga idejében modern iskola emelkedik, falán az országnak valószínűleg legnagyobb emléktáblájával, s rajta a régi házacskó domborművű ábrázolatával. De mennyivel szebb volna, ha megmaradt volna az ősi, immár háromszáz évnél is régebbi kis ház, s az új iskolát úgy építették volna köré és fölé, hogy a modern épület védőn emelkedne az ősi fölött.

Azt nyilatkozta Nagy Sándor alpolgármester, hogy nem lehet minden jeles szegedi szülőházat megőrizni. Igaza van, de azért disztinyáljunk: Bálint Sándor – Juhász Gyula óta – Szeged legnagyobb fia. Ilyen minden évszázadban egy vagy kettő születik. Ahogy Juhász Gyula szülőháza áldozatul esett a városfejlesztésnek (a sebészeti klinika áll a helyén), úgy tűnt el Tömörkény István lakóháza is a Palánkban; ennek a helye üres.

Szegeden mindössze egy emlékházat birtokol a város: Szent-Györgyi Albertét, az azóta róla elnevezett utcában. Nem mondom, hogy a Nobel-díjas tudós nem érdemelte meg, de tudni kell, hogy ez nem szülőház, csupán lakóház, mégpedig csupán néhány évig, 1940-től 1945-ig adott otthont a Szeged világhírű öregbítő professzornak. Emlékházzá alakítása máig késik.

„Bálint Sándor születésének századik évfordulóján itt az alkalom, hogy a város, ha uzsoraáron is, de megszerezze a szülőházat

Péter László

Érthetetlen, hogy aki kiadta a ház mai tulajdonosainak a bontási engedélyt, nem volt tekintettel a két évtizede emléktáblával megjelölt ház különleges értékére. Azt mondják, nem műemlék. Ez is igaz, de műemlékként védendő az az épület is, amely ugyan nem építészeti, hanem művelődéstörténeti értéket képvisel. Bálint Sándor nemcsak itt született éppen száz esztendőre, hanem itt is élt, alkotott csaknem négy évtizedig, 1943-ig, amikor lakást vett a Tömörkény u. 2/B alatt fölépült bérházban. Irodalmi emlékhely is a mára már száz évnél öregebb, 1900-ban épült sarokház: Móríc Zsigmond vendégeskedett benne 1940-ben és 1941-ben. 1940. szeptember 21-én Bálint Sándor édesanyjának küldött köszönőlevelében írta: „Még most is a számban van az íze a jó birkahúsos kácsának. Nem győzöm emlegetni a szegedi jókat. Elseje után újra készülök arrafelé...”

Az is igaz, hogy a tulajdonosok, visszaélve a helyzettel, uzsoraárat kérnek a házért. Ez kapitalista pimaszság, de a polgármesteri hivatalnak azok a tisztviselők tették számukra lehetővé, akik felelőtlenül kiadták az építési engedélyt. A 47 millió forint valóban példátlan ár, de több is vett Mohácsnál: adott ki a város meg az állam méltatlanabb célra hasonló összeget a rendszerváltozás óta is, de meg ha arra gondolunk, mi mindenre költöttek az állampárt meg a pártállam vezetői fölöslegesen, akkor azt mondjuk: ezt az áldozatot meg kell hoznunk. Ha azt a pénzkidobást összeszámoljuk, amellyel a politikai rendőrség Bálint Sándort évtizedeken át figyelte, tucatnyi jól fizetett nyomozójával bekerítette; munkaidejükben jelentésként tucatjait írta velük, semmivé válik az az inflációs 47 millió. Mai mértékkel: 44 „kakaóbiztos” számítógép ára...

Kevésbé a rendszerváltoztatás előtt úgy terveztük, hogy az alsóvárosi rendházban, amely akkor öregek otthona volt, egyházművészeti múzeumot rendezünk be, mellette pedig a ferenceseket mindig rajongó szeretettel méltató Bálint Sándort pedig emlékkiállítással és kutatószobával idézzük. Az élet két másként oldotta meg: a ferencesek visszakapták klostromukat, noviciátust hoztak létre benne; az egyházművészeti gyűjtemény a Dóm téren kapott helyet. De most a lehetőség megszületett: Bálint Sándor születésének századik évfordulóján itt az alkalom, hogy a város, ha uzsoraáron is, de megszerezze a szülőházat, megteremtve a Bálint Sándor művelte tudományágak – Szeged néprajza és népköltészet, valamint a szakrális néprajz – művelésének kutatóközpontját. Ezzel olyan intézménnyel gazdagodik a város, amely sajátos és jellegzetes; tovább növeli Szegednek a matematikában és a biológiában világszerte ismeretes hírnevét.

Videant consules!

PÉTER LÁSZLÓ NY. EGYETEMI TANÁR,
AZ MTA DOKTORA, SZEGED DÍSZPOLGÁRA

Az ügyfeleket megfelelő színvonalon kell(ene) kiszolgálni!

A túlszűfolt ügyfélter önmagáért beszél

Inkább balkáni, mint európai állapotok uralkodnak a vásárhelyi OTP-fiókban.

A bankautomaták, melyből tudomásom szerint csak 4 db van a városban, kevésnek bizonyulnak, hiszen túlterheltek. A túlterheltség következtében valamelyik gyakran rossz, vagy nem ad ki bizonylatot, vagy éppen kifogy belőle a pénz. Mit után leterhelt az OTP is, így nem tudják azonnal feltölteni, sokat kell várni, hogy újra működjön. Bent az OTP-ben viszont az ügyintézés lassú, hosszú sorban állásra kell számolni, amit még elviselhetetlenebbé tesz az, hogy az ügyfélterben nincs léghűtő, a közelmúlt for-

róságában a nap a nagy üvegfelület miatt iszonyatosan felhevítette az ügyfélteret és a levegő kibírhatatlaná vált.

Nemrég bevezették a sorszámrendszert. Nemrég viszont a sorszámadó sem üzemelt egy ideig, mert kifogyott a papír és nem volt, aki feltöltse. (Talán több alkalmazottra lenne szükség.) Így sorszám nélkül nem lehetett ügyet intézni. Órákba került, mire sorszámhoz, illetve a pénzemhez jutottam. Jó lenne, ha nem csak a profita törekedne az ország legnagyobb bankja, hanem az ügyfeleinek a minél magasabb színvonalú kiszolgálására is.

V. J., HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Hol az együttműködés?

Medgyessy Péter úton-útfélen emlegeti (már nagyon régóta) a nemzeti összefogás szükségességét, pedig ezt nem emlegetni kell, hanem megvalósítani. Vajon ezt a valóban szép és jobb sorsra érdemes ideát miért nem tudja ténylegesen „realizálni”. Talán az a baj, hogy nem konkretizálja: ő milyen alapon képzei el az együttműködést. Amikor egy szerződést megkötnek, nem azzal szokták kezdeni, hogy az üres íveket aláírják, hanem előbb körültekintően és előrelátóan pontokba szedik a feltételeket, garanciákat, biztosítókat úgy, hogy a jognak és igazságnak megfelelően mindkét fél számára elfogadható legyen. Aki tehát őszintén kívánja az együttgondolkodást, először részletesen kidolgoz egy becsületes együttműködési tervet.

Tizenöt év óta ilyen még nem sikerült megalkotni. Úgy is mondhatnánk, hogy az egymást követő kormányok „önfejűen” vezették az országot, kezdve mindig azzal, hogy az összes négy év óta irányító szakembert kirúgták.

Felmerül a gyanú, ha az óhajok és valóság (szavak és tettek) ilyen hosszú időn át ilyen távol állnak egymástól, akkor az együttműködés reális kíváncsi-e, vagy csak egy jól hangzó blöff, amit nem kell komolyan venni. Egyébként is a „felelős” kormány hogy vállalhat felelősséget, ha nem a saját elképzeléseit valósítja meg? Nem azt a programot kell végrehajtania, amivel választást nyert?

Egy tizenöt éves ellenkező irányú gyakorlatlalt szemben egy sosem volt ideával (összefogással) kecsgetni a tömegeket, ez nem népmámítás?

KÖVÉR KÁROLY, SZEGED